

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Simon Tamás ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr.Szentimrey Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 56.K.P.25.226/2003. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.047/2007/3. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr.Maros Márta ügyvéd által képviselt Biztosító Zrt. beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperesek részéről 58. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. évi október 1. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperest 2001. november 19-én beutalta a háziorvosa az alperes kórházba, mert lázzal is járó hasi panaszai voltak. A kórház sürgősségi ambulanciáján november 22-én jelentkezett, ahol a vizsgálat alapján felajánlották a kórházi felvételét, de ezt akkor nem fogadta el. A laboratóriumi vizsgálatához szükséges vért levették, és másnapra rendelték vissza, amikor már az I.r. felperes is beleegyezett a felvételébe. A VI. számú Belgyógyászati Osztályra került, ahol folyadékterápiát alkalmaztak, majd november 27-én ultrahang- és CT vizsgálatot végeztek, amelynek alapján bélgyulladást, gurdélyképződést észleltek, illetőleg a bél átfúródásának gyanúját vetették fel a másodlagos bélhűdés jeleivel. Ekkor áthelyezték a sebészeti osztályra, ahol megoperálták, és az S-alakú bél átfúródását, letokolt tályogot találtak. A tályogot kitisztították, a gyulladt bélszakaszt eltávolították és a csonkot átmenetileg kivarrták a hasfalra. Ezt néhány hónappal később megszüntették.

Az I.r. felperest 2002 februárjában 67%-os munkaképesség-csökkenés megállapítása mellett leszázalékolták. Érsebészeti műtétje 2002 októberében volt.

A felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraikat érvényesítették, mert az volt az álláspontjuk, hogy az alperes orvosai az I.r. felperes 2001 novemberében történt kezelésének ideje alatt nem jártak el az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. §-a szerinti gondossággal, mert a szükséges vizsgálatokat csak késve végezték el, antibiotikus terápiát nem alkalmaztak, holott a műtét, illetőleg annak az elvégzett formája megelőzhető lett volna. A november 22-én történt ambuláns vizsgálatnál arról sem tájékoztatták, hogy a fennálló tünetek milyen következménnyel járhatnak, holott ha erről tájékoztatást kap, akkor a kórházba való befekvését nem halasztja el. Állította, hogy az alperes orvosainak mulasztása miatt késett az érműtétje is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy az I.r. felperes ellátása során bármilyen hiba, vagy mulasztás történt volna. Arra hivatkozott, hogy éppen a felperes volt az, aki nem fogadta el a kórházi felvételét és neki felróható, hogy csak késve került be. A felperes betegsége csak műtéttel oldható meg, konzervatív kezeléssel, antibiotikummal nem gyógyítható, az érműtét késedelme pedig nem miatta történt. A felperes terhére rótta, hogy november 22-én is csak az ambulancián jelentkezett, a kórházi felvételét elhárította, holott a felvétel szükségességéről tájékoztatták, a befekvéséről azonban nem rendelkezhetek.

A beavatkozó ugyancsak a kereset elutasítását kérte.

A bíróság jogerős ítéletével elutasította a keresetet. A szakközreműködők megállapításaival egyezőnek ítélt orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I.r. felperes természetes okú megbetegedése miatt az S-alakú bél gurdélyainak gyulladása alakult ki, és az a bizonyossággal határos valószínűséggel nem néhány órával a műtét előtt, hanem már az otthonában, a 2001. november 22-i ambuláns vizsgálat körüli időre át is fúródott. Az ekkor észlelt alacsony vérnyomás már ennek a következménye lehetett, de sokkos állapotban nem volt az I.r. felperes. Ekkor a pontos diagnózis nem volt megállapítható, ahhoz bent fekvést igénylő vizsgálatok kellettek volna, s mert az I.r. felperes a korábban már fennállott panaszai miatt megajánlott vastagbéltükrözésre nem ment el, az észlelt tünetek alapján csak gyomor-bélhuzami gyulladásra kellett gondolni. Ha hamarabb jelentkezett volna a felvételre, megfelelő diagnosztikus vizsgálatok esetén hamarabb lett volna megkezdhető a bélgyulladás ellátása, de az átfúródástól számítottan már csak műtét jöhet szóba és 6 órán belüli műtéttel van elméleti lehetőség a kivezetés nélküli bélegyesítésre. Erre az alperesnek nem felróható okból nem volt lehetőség. A felperes késett a kórházi befekvéssel, antibiotikus kezeléssel pedig a műtét nem kerülhető el és korábbi műtét esetén is ugyanaz a műtéti technika, amelyet alkalmaztak. Ez a felperesnél nem vett igénybe a megszokottól eltérő gyógytartamot,

és nem eshet az alperes terhére, hogy a felperes érműtétjét a tervezettnél későbbre kellett halasztani. Az alperes késlekedett ugyan a diagnosztikus vizsgálatokkal, de ez a műtét jellegét nem befolyásolta, és átmeneti, vagy tartós egészségkárosodást sem okozott. Az alperes tehát a kártérítési felelősség alól kimentette magát.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet és a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértésére, a jogerős ítélet megalapozatlanságára hivatkoztak. Álláspontjuk szerint az alperes nem mentette ki magát a felróhatóság alól, a bíróságok a bizonyítási terhet jogszabálysértően megfordították. A szakértő gasztroenterológus szakközreműködője szerint az ultrahangvizsgálat indokolt lett volna korábban, lehetőleg a felvétel napján, de ezt az alperes elmulasztotta. A kirendelt szakértő - aki sem ilyen, sem sebészeti vagy patológiai szakismerettel nem rendelkezett - csak összefoglalhatta volna a közreműködők véleményét, de azokkal ellentétes véleményt nem adhatott volna és azt a bíróságok - az ellentmondások feloldása nélkül - nem fogadhatták volna el. Emiatt a bíróságok helytelen ténybeli következtetésekre jutottak, az ítéletek okszerűtlenek, logikailag ellentmondóak és iratellenesek. Ezekre a felülvizsgálati kérelem részletesen kitért. Rámutatott arra, hogy az igazságügyi szakértőn kívül egyik szakember sem állította, hogy a bélátfúródás a november 22-i ambuláns vizsgálat idejére megtörtént. Miután a kórszövettani adatokból nem állapítható meg, hogy az átfúródás 4-5, vagy 6-7 nappal a műtét előtt bekövetkezhetett, így a 4-5 napos időpont már az alperes kezelésének idejére esett. A klinikai adatok pedig nem igazolták az átfúródás november 22-i időpontját.

Rámutattak arra, hogy a szakközreműködők közül senki nem róta az I.r. felperes terhére, hogy korábban nem ment el a vastagbéltükrözésre. Ezt csak dr.V.T. szakértő írta le az első szakvéleményében, de ebből nem derül ki, hogy a diagnózis megállapításához e vizsgálatra szükség lett volna. Az azonban megállapítható, hogy ultrahang- és CT vizsgálat kellett volna, az alperes orvosa azonban CT vizsgálatot nem tervezett, ultrahangvizsgálatot november 22-én kért ugyan, de csak 27-re kapott időpontot. Ebből következően, ha rögtön befeküdt volna a kórházba, akkor sem került volna kedvezőbb helyzetbe. A befekvését pedig azért halasztotta, mert november 22-én nem kapott kellő tájékoztatást.

Kifejtették, hogy a sebész szakközreműködő véleménye nem zárta ki az antibiotikum esetleges sikerét és a konzervatív terápia lehetőségét sem, az ítélet ezzel ellentétes megállapítása okszerűtlen. Állították, hogy volt olyan műtéti technika, ami más műtéti kivitelezést és gyógytartamot eredményezett volna, kérdés csak az, hogy a kialakult folyamatok felismerése megtörténhetett volna e korábban, illetőleg mikor történt a bélátfúródás.

Álláspontjuk szerint ez nem november 22-én történt, így november 23-án felismerhető lett volna az azt megelőző állapot, ha az alperes orvosai a megfelelő diagnosztikai vizsgálatokat elvégzik. Ekkor 6 órán belüli műtét esetén más technikát alkalmazhattak volna, kedvezőbb eredményekkel.

Álláspontjuk szerint a kártérítés feltételeit bizonyították, ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes kártérítési felelősségének közbenső ítélettel való megállapítását kérték.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Állította, hogy nincs ellentmondás a szakértői vélemény és a szakközreműködők véleményei között, a jogerős ítélet nem iratellenes és hatályon kívül helyezésére nincs ok.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az I.r. felperes vizsgálatait és kezelését az alperes orvosai alkalmazottként végezték, ezért ha a munkaviszonyukkal összefüggésben olyan magatartást tanúsítottak, amelyért az adott esetre irányadó anyagi jogi szabály alapján maguk tartoznának felelősséggel, a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdése folytán - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a felperesekkel szemben a munkáltatójuk a felelős.

A felperesek kártérítési igényt érvényesítettek, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti anyagi jogi felelősségi szabály határozza meg, hogy a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárási szabály folytán mely tények tekintetében, kit terhel a bizonyítási kötelezettség. Ehhez képest a felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy az alperes orvosainak jogellenes magatartása, mulasztása miatt következett be a károsodásuk. Az alperes kártérítési felelősség alóli mentesülése csak ezt követően jöhet szóba.

Az ügyben eljáró bíróságok álláspontja szerint az alperes kimentette magát a kártérítési felelősség alól, amelyből az következne, hogy a felperesek az őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tettek. Az ítéletek indokaiból azonban éppen az állapítható meg, hogy a felperesek nem bizonyították az alperes orvosainak kárt okozó magatartását, a kár bekövetkezésének kérdését pedig nem is vizsgálták a bíróságok.

A bizonyítási teher szabályából következően a felpereseknek kellett bizonyítaniuk, hogy az I.r. felperes kezelése során volt olyan diagnosztikus-terápiás hiba, amely az adott gyógyulást

eredményezte, ugyanis hibátlan orvosi eljárás mellett lett volna olyan lehetőség, amely más gyógytartamot és más műtéti megoldást kínált volna. Ennek az esélye veszett el az alperes orvosainak hibájából és ez okozta a károsodásukat.

Ebben a körben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állítható, hogy a felperesek a bizonyítási kötelezettségüknek eleget tettek, ennek pedig nem a bizonyítékok hibás értékelése az oka, hanem a bizonyítékok tartalma. Alappal hivatkoztak a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben arra, hogy a bizonyítékok helyes értékelése alapján nem tehető olyan ténymegállapítás - például a bélátfúródás időpontja tekintetében -, amelyet a jogerős ítélet tartalmaz, a bizonyítékok olyan téves értékeléséről azonban nem lehet szó, amely a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésébe ütközne és a jogerős ítélet megalapozatlanságát eredményezné. A bíróságok bizonyítékértékelésétől eltérő, más következtetésre jutó értékelés sem járna azzal az eredménnyel, hogy a felperesek követelésének jogalapja és az alperes kártérítési felelősségének megállapítása - akár közbenső ítélet meghozatalával - megállapítható lenne.

A jogvita lényegét illetően jelentősége volt annak, hogy az I.r. felperes bélátfúródása mikor következett be. Ebben a kérdésben dr.L.J. gasztroenterológus-belgyógyász és dr.L.Gy. sebész szakközreműködők biztos időpontot nem mondtak, mert ilyen tény orvosilag nem állítható, a felperesek részéről pedig nem bizonyítható. A jogerős ítéletnek az a ténymegállapítása miszerint „az igazságügyi szakközreműködők megállapításaival tartalmilag megegyező - aggálytalan - igazságügyi szakértői vélemény nem hagy kétséget az iránt, hogy a bélátfúródás az ambuláns vizsgálat körüli időpontban következett be” okszerű bizonyítékértékeléssel nem tehető. Csak az állapítható meg, hogy progrediáló gyulladásos folyamatról volt szó, a tünetek alapján valószínűsíthetően már a kórházi felvétel napján fennállt az előrehaladott gyulladásos folyamat, és ha a felvétel napján elvégezték volna az ultrahangvizsgálatot, az feltehetőleg igazolhatta volna a diverticulózisos eredetű fedett perforáció és tályog jelenlétét. Ebből nem következik, hogy november 23-án volt perforáció és tályog, de az sem, hogy ha akkor elvégezték volna az ultrahangvizsgálatot, az ezt kimutathatta volna. Éppen a felperesek által becsatolt orvosi szakkönyv erről szóló része említi az ultrahangvizsgálat csekély jelentőségét, és ezt igazolta a november 27-én ténylegesen elvégzett ultrahangvizsgálat is, amely pontos diagnózist nem adott. Ehhez kapcsolódik a patológiai lelet és dr.V.T. erről szóló szakértői véleménye. Ha a szakértő e körben szakismerettel nem is rendelkezik, a lelet és annak leírása, értékelése abban elfogadható, hogy a kialakult képlet több napos volt, pontos időbeli kialakulásáról pedig a szakközreműködők sem tudtak biztosat állítani. Az I.r. felperes bélátfúródásának pontos időpontja tehát nem állapítható meg, csak az állítható, hogy a gyulladásos folyamat során valamikor bekövetkezett.

A jogerős ítélet szerint az I.r. felperes kórházi befekvésének egynapos késedelme miatt a nem felismerhető bélátfúródástól számított 6 órán belül a műtét elvégzésére nem volt lehetőség. Ebből az következne, hogy az egynapos késedelme zárta el attól, hogy kedvezőbb kivitellel és kedvezőbb eredménnyel járó beavatkozás történjen. Az azonban nem állapítható meg, hogy a bélelzáródás november 22-én volt, az egynapos késedelem bármit jelentett volna, illetőleg, hogy az átfúródás elvárható felismerésétől kezdődően volt lehetőség annál kedvezőbb beavatkozásra, mint ami valójában megtörtént. A lényegében egyező szakmai megállapítások alapján nem kétséges, hogy az átfúródás bármikori felismerésénél - ha az akár korábban megtörtént volna - az a műtéti megoldás lehetséges, amely valójában is megtörtént.

A felperesek tehát nem tudták bizonyítani az alperes orvosainak olyan tevékenységét vagy mulasztását, amely elzárta az I.r. felperest a betegségét érintő kedvezőbb eredmény elérésétől. Nem állítható, hogy a hiányolt diagnosztikai vizsgálat elvégzése biztosan megállapította volna az átfúródás időpontját, a kezelés korábban megtörténhetett és kedvezőbb eredménnyel zárult volna. A betegség konzervatív módon, antibiotikummal való kezelésének biztos eredményét egyik szakmai álláspont sem erősítette meg, annak pedig nem volt jelentősége, hogy az I.r. felperes a korábban fennállott panaszai miatt megajánlott végbéltükrözésre nem ment el.

A kifejtettekből következően a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felpereseket a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A beavatkozónak a felülvizsgálati eljárásban megítélhető költsége nem volt. A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. október 1.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró